M. T. B. COLLEGE, SURAT
Manuscripts Library

No. Ref.
Ser. 219

Title: Kal Nirnaya Dipika

219

Kāla-Nirnaya-Dīpikā	: Title
	: Author
	: Editor
	: Year, Vols.
	: Publisher
219	: Remarks

219

इति इनितिनिर्णयप्रारंभः॥श॥ /१

श्रीसैरवं सं

१॥ श्रीगणेशाय नमः॥ कालचक्रप्रयोक्तारं नत्वा श्रीविठ्ठलं गुरुं तथा धर्मशास्त्रार्थमातन्वः काल
निर्णयदीपिकां ॥१॥ यद्यप्यर्थबालास्तात स्फुटतायै [illegible] सि तेषु [illegible]त्यते घशाद्ये न न कथं
थानुसारतः ॥२॥ मासाः सावनसौरचान्द्रभमुखाद्याः त्रिंशता सैकमा हसंक्रान्तिः सितादिपक्षयु
गतः सर्वर्क्षभुक्त्या क्रमात्॥ नाडीषष्टिमितोर्कोदयनुगतस्त्रिंशांशभाक् तिथ्यबाह्नो भाद्रधि
रेवमेव दिवसः प्रोक्तश्चतुर्धा बुधैः॥३॥ तत्तन्मानेन मासषट्कयुगलं चान्द्रं [illegible] मानोपि ना सौर
[illegible]संक्रान्तिद्विमासजं सन्तु [illegible] वसंतादिक [illegible] मधफशुक्लप्रतिपदारंभाद्वसंतर्तु
था चैत्रादयः वसंतयोर्विजयोर्मीनमेषार्कगे रवौ ॥४॥ सौरर्तुत्रितयं [illegible] दक्षिणायनमु
रवेरेव मासाभिधा चान्द्रेन्यत्र गुणाश्रयां गुणवशात् सौरेपि चैत्रादिका॥ मुख्याश्चान्द्रमासा ह
धा स द्विभवेत् शुक्लासितारंभतो नाविंध्याद्गिरिगतोऽखिलैरपितृपैः कृष्णादितो नस्मृते ॥५॥ यन्मा
सर्तु विशेषतायतः [illegible] कर्मकार्यं तथा मासर्तौ विषुवादिमासमुखे [illegible] कुर्याद्विशेषनव
२ [illegible]संक्रान्तिरहितो मासः सितादिः [illegible] सावधिमासकः क्षयश्च [illegible]स्या

त्सद्विसंक्रान्तिकः ॥६॥ आरभ्याधिकमासमेति स पुनर्द्वात्रिंशमासे समं घस्रैः षोडशभिश्च तु
र्घटीयुग्मे [illegible]मासा [illegible]॥ मासश्चैव त्रिपुकार्तिकादिषु भवेन्मासः क्षयाख्यस्ततः प्राक् पश्चाद
धिमासकौ नियमतो वर्षस्य मध्ये तदा ॥७॥ षट्स्वाद्यः प्रपतेदिषादिषु पुनश्चैत्रादिषट्केपरो
यद्यप्यादिषु च क्षयस्य पुरतः पश्चाद्भवेतामिमौ ॥ तत्र द्वावधिमासकौ क्षय इति त्याज्यं त्रयं कर्मसु
[illegible] सर्वमंगलेषु च ततोन्यत्रादिमः शोभनः ॥८॥ काम्यादिष्वखिलेषु कर्मसु परित्याज्यौ
क्षयाख्योत्तरा संक्रान्तौ विकलतार्कादिमेषु [illegible]धिमासः शुभः ॥ आरंभं नमलिम्लुचे व्रत
तुया काम्यस्य मोहादुपक्रान्तस्यापि समापनं प्रथमतः प्रारंभमेवक्षये ॥९॥ शुद्धे मासि समस्तस्य
वार्षिककर्म पित्र्याद्द्वितीयादिकं नैवस्यान्मलमासिकं व्रततुया मासः क्षयाख्योपि तत् ॥ तत्राक्
संग्यधिमासकोयादिश्च वेत्तत्र त्यसंवत्सरं तस्मिन् [illegible] यासद्वचनात् कुर्याद्बुधाः कोविदाः ॥
१०॥ पापे मास्यापि पारयेत् [illegible] काम्यं चेत्प्रतिवत्सरं समाजिनलताधि
कं मासिकं ॥११॥ कुर्वाताधमलिम्लुचेन [illegible] मध्यं [illegible]॥ कुर्यात् मासि [illegible] श्रेयसे

नियुक्तमासाद्धि षट्कोपरः॥११॥ सःस्यात्सेन मलमास एव तनुयादाद्याब्दिकं वार्षिकं श्राद्धं स्यान्मलिने
मृतस्य मलिने नाब्दस्य पूर्वे चरेत्॥ नष्टानां क्षयमासगास्तिथिषु प्राग्गंतयोरर्धयोर्ग्राह्यास्तन्निय
तः स्यात्तद्विषये प्रागूर्ध्वमासस्थिता॥१२॥ एवं तद्व्रतवर्धनेपि नियता त्रिंशाहृता बाधुभे मास्यारभ्य स
मापयेत मलिने मासोपवासव्रतं॥ दाहादि प्रथमाब्दिकांतमखिलं प्रेतस्य कार्यं तथा गर्भाधानमुखं
च चौलविधितः प्राक्प्रातयागं विना॥१३॥ कृच्छ्राग्रयणं गजेंद्रपुरतः छायामघानं गयो सत्तीर्थेंदु
क्षययोश्च पित्र्यमधिके मास्येव माद्याचरेत्॥ मासाख्यानिरपेक्षमेव विहितं नित्यं यथोपास
नं तद्वत्पंचमरवाग्निहोत्र वधयोर्दर्शादि पर्वेष्टयः॥१४॥ यन्नैमित्तिकमग्निनष्टमनुगता
न्याधानमर्वांसुवासंस्कारादि विलोपने सति पुनः श्रौतं प्रतिष्ठादिकं॥ दाहस्यादिवस्य २
स्वकालनिगमे गौणाद्विधानात्परं कुर्यात्ताधिकमासितादित तुयान्यकांतकाम्यं तथा
॥१५॥ चंद्रार्कग्रहणेऽधिकेपि तनुयात्काम्याद्यथावश्यकं दैवं पित्र्यमनारतं वितरणं

५ मत्स्ये [illegible] श्रद्धीश्च॥ अग्न्याधानमलाश्रुतो पनयनं भूपाभिषेकं महादानादीन्मतिहेतुके
तरहृषोत्सर्गप्रतिष्ठामखान्॥१६॥ वेदाद्व्रतचौलदारकरणादीन्यप्यनावश्यकास्तीर्थस्नानम
पूर्वमत्र मलिने नैवाचरेद्धार्मिकः॥ देवालोकनमप्यपूर्वमधिके नेच्छंति केचिद्बुधाः शुक्रस्यापि
र बाल्यनाशसमये सर्वेपि नेच्छंति तत्॥१७॥ आधा[illegible]नाद्यदत्तं नैव तनु याद्गुरुकस्य बाल्या
दिके मुक्तोर्कग्रहणाद्यथाभ्युदयिकं प्राग्वत्सरादन्यतः॥ यात्रावास्तुनिवेशवर्धनविधीन् पूर्वो
त्सर्वोत्सर्जनोपाकर्माग्रयणं प्रतिपत्सुखान्यूर्ध्वाष्टिपूर्वाष्टका॥१८॥ शुद्धेयुत्तरमास्यनुष्ठित
मपि स्यादाद्य स्वकालेकृतं तान्नित्यात्ययपि पापमासि न भजेज्ज्योतिष्टिसोमादिकं॥ कन्यास्थेऽस्तु
नवात तदादिनकरो भाद्रस्य पक्षोसितः श्राद्धादौ समहालयोपि मलिने न स्यादयं निर्णयः॥
॥१९॥ ॥शुक्लास्यात्प्रतिपत्तिथिः प्रथमतश्चेत्सापराह्ने भवेत् ऊह्याद्युत्तरतो द्विलाथग
दिता ह्यस्माद्वितीयाह्नि॥ पूर्वाह्णे क्रियादिसा तिता तत्परतः सर्वा तृतीयाचतुर्थ्यन्योत्तरतो

२ थविंशपयजिंहत्वा चतुर्थ्यपरा ॥२०॥ कृष्णा पूर्वयुता सिता परयुता स्यात्पंचमी तिथिस्तिर्यग्घंसैवाविनो
षष्ठी पवासमुभयोः कृष्णा तु शस्तोत्तरा पूर्वा स्याद्धि सप्तमीति परयुक्शुक्लाष्टमी पूर्वयुक् कृष्णा द्वेध्यापि श
स्यते परयुता सा मध्यायोरुत्सवे ॥२१॥ पूर्वा स्यान्नवमी श्रमाथ दशमी कालास्पृगाद्याथ साध्यक्षो
कालयुगादिमान्त्तरयुता वाथोत्तरैकादशी ॥ द्वादश्यादियुता त्रयोदशतिथिः पूर्वा सिता वासितः
पक्षो द्वेधपरत्र वेन्न सम्भवेत्प्राग्विद्ध एवोदितः ॥२२॥ प्राग्विद्धैव चतुर्दशी हि कथिता वेत्तापराह्णे खि
ला नावैवैत्रन भोगतेतरसिता स्यादूर्ध्वमाद्यासिता ॥ सावित्रीव्रतमंतरेण भवेत्सा तामापूर्णिमा २
न्यापरेद्युर्धे सर्वतिथेः क्रियासु गदितः साधारणो निर्णयः ॥२३॥ प्रोक्ताखंडातिथिर्व्रतेषिह
शुभा या युग्मवाक्योदिता सा ग्राह्या चायादि कर्म कालमुभयी व्याप्नोति नो वास्पृशेत् ॥ अत्यंतु द्युदृग
स्पन्दो यदितराप्येव युग्माद्रुपाकर्मोपक्रमकालगा तु कथिता निर्णीयता न युग्मादरः ॥२४॥ इसे
केषु व्रतेष्वकर्मसमये कृत्स्नेल्पके वा भवेद्यैका सा खलु वास्यते व्रतविधौ युग्मा विधावितरे ॥ यो
कैकेव विकल्प्यतो द्युहन्न वा व्यापिन्युता स्पार्शिनी कालस्य पदपि स्पृगत्र विहिता शुक्ला नराद्या

३
सिता ॥२५॥ कालास्पृक् स्याद्दिवाल्पयुक्परयुता पूर्वान्विता येष्यते षट्कं स्युरुदयात्त्रिमुहूर्तमपि वा स्यान्ना
डिकानां तदा ॥ पूर्णेष्टीविमुहूर्तगा तु सकला साथ यथा द्विस्थिता सैवेष्टा न हि तत्र युग्मनियमो राविव्र
ते रात्रियुक् ॥२६॥ शास्त्रादाननिद्राकर्मसूभयगता युग्मादरो नास्त्यथ ग्राह्या यास्तमयोदयस्पृगितरो
युग्मा निधो वा त्यजेत् ॥ प्रातर्युग्मदिने व्रतस्य तनुयात्संकल्पमन्यत्र तु प्रारंभे विदधीत तं व्रततिथेर्नोक्रो
विन्नोपायदि ॥२७॥ वेधं निर्णयतिथेस्त्यजेद्विहितां दिग्भूतनागांतगा नाड्यः पंचदशोपदिन्युरपराम
ष्टादशाद्वादश ॥ वेधोयं गदितो द्वयेपि समयव्याप्ताव भावे तिथेर्नैकाद्यन्यविधौ त्यजेदमुमथाल्पत्वो
विवेधास्तिथेः ॥२८॥ निंद्यः स्यादुपवासकर्मणि तिथिर्यो भसवारादिभिः पुण्यो का हि मुहूर्तगाप्यु
पवसेत्तां वेधदोषोत्र न ॥ पित्र्यं चाभ्युदयास्य पार्वणमुखं श्राद्धं स्वकाले खिले ल्पे वा तिथि त्रातिया प्लेपि
समयव्याप्ताव भावेपि वा ॥२९॥ स्तोकस्पृग्यदि तत्र पूर्वदिनगा ऋक्षं सितिथेः श्रेयसी प्रोक्ता ह्यहि समे
त्वयोस्तु परतो थो यामुहूर्तत्रयं ॥ सूर्यस्यास्तमये प्रभातसमये वास्ते समये वसामंतव्यार्थ दृपीह
कर्म समये नास्तीत्यपीमतं ॥३०॥ मन्वादिग्रहपातवैधृतियुगादिष्वेव सत्कर्म क्रिया नोतथास्त

४
फलत्वमिरम्यविभिः सायोऽयस्त्वत्त॥ यासोऽभ्यंजनदंतशुद्धिजलचिस्नानेषु वा कालिकी न हत्या ग्रा
रणमस्य जन्मस्का तिथेः साकल्यमत्रापिन॥ २१॥ दोलाका वटपैतृकी बालिदिनं वह्निव्रतो कातिथिर्दुर्वा
स्यास इहत्तपावनवमी दुर्गाव्रते श्रावणी॥ षष्ठी स्कंदयजो त्रयोदशतिथिः कामस्य कृष्णाष्टमी
त्वेताः पूर्वयुतव्रतेषु तिथयो ग्राह्यास्तथा रोहिणी॥ २२॥ प्रागुक्तो विधिरास्ककर्मसमयस्पर्शा
दिषु स्याद्यथो दुर्गेज्या त्रिषु शुक्लगा च नवमी मिलाष्टमी युक् शुभा॥ दूर्वाख्यं तनुयान्नभस्ख बहु
लाष्टम्यामगस्त्योदयनो वेङ्काद्रपदे मुनो हरिगते रम्यां सितायां चरेत्॥ २३॥ मध्यांशोत्सदल
द्विभागदिवसस्यादेकभक्तं ततो गौणोऽकोस्तमयावधिर्निगदितः कालोऽद्य हृततिथिः॥ काल ४
द्वि स्यावयवं समं स्पृशति चेन्मुख्यस्य पूर्वे दिने तं कुर्याद्यदि चाधिकं मुख्यं कालगतिथिर्ग्रा
ह्यादिमा वोत्तरा॥ २४॥ मुख्यास्पर्शद्वये गौणदा यद्दिनगा ग्राह्या तदा तत्तिथिः संप्र
वीतियो प्रवेश्यानियतं स्यान्मुख्यकाले भुजिः॥ मुख्यव्याप्तिरथैकदृग्द्वयोर्यदि तदा
युग्मादराल्निर्णयो नान्यां ... गे यमभोजनप्रतिनिधौ न कैकभक्तेन यः॥ २५॥

प्री कार्यं नक्तमुदस्तमयतः काले मुहूर्तत्रये नोह्यं विहितत्वतो व्रतवताप्या दित्यवारादिषु॥ नास्ति
तत्तिथिरत्र चेद्यहगता सायं द्विकुर्यात्ततस्त्वथो व्यास्यादौ समयस्य पूर्वदिवसे द्वंद्वे भिन्नोऽर्दिनाशोष्टमे
॥ २६॥ रंभान्यचतुर्थ्यरंभकृतमुकृष्णकृतीतृतीयाप्युपावस्तव्या शिवरात्रिवर्जित चतुर्दश्यप्यरु
दाष्टमी॥ एकादश्यसितत्रयोदशतिथिः स्कंदान्यषष्ठी परा साविश्रीतरपंचदश्यथ तिथिः शेषा
च पूर्वान्विता॥ २७॥ कामान्यात्तु परेति केचिदवदन् सर्वात्रयोदश्यथो शास्त्रायोत्तरयुक् तु जे
दपिच तां पूर्वत्र पूर्णोऽस्ति चेत्॥ ग्राह्यात्वौदयिकी घटी परिमिताप्यन्यान्विता निंद्याऽतिथ्या
द्येतनि चेद्यथोत्तरदिने नोचेत्तु शास्ता दिमा॥ २८॥ नाडी पंचकवेधवत्यपि ततो वेधाधिकवेफ
लंक्षीरद ध्यपि वोपभुज्यतनुयान्नत्रोपवासं व्रती॥ स्याद्भूर्वमहद्येस्तमययुक् नोवा तथा
ह्रद्ये थाद्येन्यत्र तथान्यथा तु परतो ग्राह्यं तदंते भुजिः॥ २९॥ रोहिण्यासहिता निशीथमुभयं
यायान्न वा संस्पृशेत्तदा भ्युत्तरगा स्मृतापवसनेथोर्ध्वं निशीथाद्भवेत्॥ अष्टम्याद्य
निशीतिरत्राद्दिवसे नाडीमुहूर्ता दिवा भं स्यात्तापि परेष्यते यभयुतात्येव स्मृता सा व्रते

द्वीशातो करणस्य दोषकथनार्थ कादशी वर्ज्यणां काम्यत्वापानवध्वमान मापतनिसंजयंतीव्रतं

॥४०॥ सापिस्यात्बुधसोमयक्रवाहितदानीवप्रशस्ताथयापूर्ववर्षयुतानशीथभयुताभास्पृग
ध्वेत्वाभवेत्॥ तापूर्वस्मि[illegible]वसोदित्यथा स्थूलेनभाद्याश्चयेच्छकश्चोनतिथिभावस्पानसमयकु
५ वंततत्वारणं॥४१॥ अंतोभस्यातिथेद्वयोरुतभवेदप्यपरात्रेभुजिः शस्तास्यादसमर्थएक[illegible]मे
निष्परस्योः पारयेत्॥ ॥ज्जीरन्मरुदेदिनेस्विलजनाःपृष्ठद्वयेपिव्रतेत्वेकादश्युभयीगर्भितान्[illegible]का
याथिरत्युक्तैवसा॥४२॥ शस्तास्याद्रुहिणो[illegible]मितातुयायनीबोधांतरस्थाप्यथोनस्यात्मा[illegible]नापिपुत्रि
गर्भिणां काम्यव्रतेस्याद्वयी॥ विद्धारबुद्ध्येरराम्यनुगताशुद्धान्यथाथायदाद्वादश्यां[illegible] समाप्येत्व
कोतपरतःशुद्धाधिकैकादशी॥४३॥ काम्याद्यांसमुपावसेत्परदिने वांछाविहीनस्तदा वहुभीणन
रुद्वयोरुपवसेन्नंदातुविद्धात्मिका॥ द्वादश्यस्तिसमातदात्मजवतांमुक्त्यर्थिनांस्यात्पराविद्धो
नस्कोभवेल्पिकादशितिथिर्मेत्तैवकार्याखिलेः॥४४॥ नंदाविद्धसमायदादशितिथिर्न्यूनासमावा ५
वरेन्मुक्तीक्षुःपरतोव्रतंयास्मवोविद्धाधिकोजःसम॥ सर्वेषांपरतोयिरववर्वहरियुग्विद्धाधिकत्रे
कृवोमाक्षाहः क्षयावहुकाम्युपवसेदंत्यांगृहीत्वाचरेत्॥४५॥ नक्तंतत्रनदादिमानुपवसेन्मोक्षा

द्वा

यानिद्धूर्जेनोनत्वास्तिविमातिहरावनधिकेशुद्धोनतुल्यत्वयोः॥ शु[illegible]नाम्यधिकासमाभवतुवावि
द्धानथैकादशीविद्वादश्यधिकातदोपवसनेग्राह्याखिलेद्वादशी॥४६॥ हत्वारवत्वरुणोदयेपिदशमी
वेधंव्रतंवैष्णवाद्वादश्यांतनुयुक्तथतरजनाः काम्यव्रतंचाथवेत्॥ दिग्भ्योस्तिनिशीथयुग्व्रतविधावा
येसवर्ज्योभवेत्संक्षिप्योक्तमिदंव्रतेत्रानियमाद्यन्यत्रपश्येद्बुधः॥४७॥ याम्यादुद्रूजयान्विता॥ हरि
तिथिर्नाभाक्षवाश्रिस्पृशासंपूर्णाधिकमस्तिपर्वपुरतश्चेत्पक्षवद्धन्यथ॥ उन्मीलिन्यपि[illegible]
वयुभद्रातुशुद्धाधिकावंजुल्यप्यथपुष्याविष्णुभपुनर्वस्वात्मभप्राप्तान्विता॥४८॥ द्वादश्यवसवेज्ज
यावविजयातद्रूपंत्यंदस्तांनाशिन्येवमभीएकाम्युपवसेदद्भ्रमहाद्वादशी॥ एकत्वेहरिनंद
योरुपवसेदेकत्रभेदत्तुरेच्छकःस्या द्युपवासरुहरितिथौवैवान्यथोपावसेत्॥४९॥ नदोक्त
व्रतिनोशनंपरदिनेनगोपिवेद्वादशीपर्याप्तात्रभुजौसंद्वापसिविधिंनिवर्त्यतस्यांभुजिः
॥ नक्तायाचितमेकभक्तमथभुक्तिस्थानीयमुक्तव्रतंनकुर्यादुपवासयोग्यदिवसेनास्त्या

का॰ वि॰ स्यान्यकालः स्मृतः ॥ ५० ॥ पुण्यास्य श्रवणान्विताऽपि सकला द्वादश्यसौ वासिते त्र्यस्ता भाद्रपदे म
६ हृत्याभिदिता सा रे बुधे दुर्लभा ॥ नंदायुग्या द्विविष्णुरं खलमिति ख्याता श्रुतिद्वादशी तत्रोपोष्याति
थेस्तिथिश्रवणयोर्वांते व्रतं पारयेत् ॥ ५१ ॥ नंदा चेत्कुतियुक्तरे द्रुतमिदं तत्राप्यथा त व्रतो नंदायां समु
पोष्य तां श्रुतितिरस्तरोपकं कीर्तितं विष्णुवर्धकः ॥ वेन्नान्तश तिथिव्रतो भवति तथा श्रुत्का व्रती स्याद्द्वादशी कृत्स्न
हितये व्रती निशि भवेद्व्यङ्गानुखे कृत्यनं ॥ ५२ ॥ विज्ञया शिवरात्रिरस्य सितगा माघे चतुर्दश्यसौ
युक्ता चेज्जयया निशीथसमयादूर्ध्वं तदा त्याज्याऽस्ता ॥ पूर्वेद्यापरथा स्मृता व्रता तथ रता निशीथिपि
वाश्रीयान्माघगतेतरा सितचतुर्दश्यास्तु रात्रिद्वये ॥ ५३ ॥ अस्ति त्वेव कुरात्रियुक्शुभ अन्तरा
साम्ये तु पूर्वास्मृते तस्यादिष्टक्षा तिथिव्रतेष्वपि तिथेर्मध्यस्य क्षये पारणं ॥ तुर्यांशे खलु पर्व
णः प्रातिपदोषाद्यास्त्र्यंशायजेः कालः प्रातरथ क्षपाविरतिमत्स्य वृद्धिताऽस्मिन्व्रतं ॥ ५४ ॥
रवोपागः शशिदर्शनेऽप्यथ भवेदावर्त्तनादूर्ध्वतः पर्वांतिः परतो यजेत्प्रतिपद स्त्वसांप्रां ६

द्दीक्षणं ॥ स्याद्यत्र तदादिमेह्न्य विहिततिथ्यंशे यजेत्सवर्ण आद्यावर्त्तनयोस्तु पर्वविरतौ योगोऽस्ति त
स्मिन्ध्रुवं ॥ ५५ ॥ सत्याग्रागपि पर्वणः प्रतिपदः प्रांते द्वितीया प्रमस्य संतापच्येत्यातिथेर्यजिरमावा
स्यादिनेत्र स्मृता ॥ प्रातर्यद्यपराह्णसंधिषु यजेः कालो द्व्यहे स्यात्तथा नेवस्याद्रुभयत्र पूर्वदिवसे
यागस्तदापीष्यते ॥ ५६ ॥ कुर्यात्स्थाहतिहोम युष्मिन्वतरणं मोहाद्यजे वाह्नि चेत्सावतिपर्वणि
ह्यपि यजेत्तत्पूरणं पक्षतौ ॥ विद्यात्पर्वसमाप्तिमुत्तरतिथेर्वृद्धेः क्षयस्याद्दिमे प्राक्षिप्याधमथाद्वि
धात्रादिवसस्य प्राक्परा द्वावीति ॥ ५७ ॥ स्यादावर्त्तनसंगवांतरथ चंद्रार्कक्षयस्तत्र वासान्वाधा
न यजेर्विधानमथवेत्पूर्वाद्धरा काक्षयः ॥ तस्यावाजसनेयिनामभिमतं स्यात्सर्वविकायांव्रत
रवोयागो विरमेच्च पूर्वतरणे रावर्त्तनादूर्ध्वतः ॥ ५८ ॥ आद्येऽस्याद्धिकतिः परस्तमनुवान्वाधान
मत्राहुत्ययमा गावर्त्तनतस्तु पर्वविरतौ पश्वादिकं वैकृतं ॥ कर्त्तव्यं प्रकृतीस्यनंतरमथो पूर्वाह्णपर्व
क्षये दर्शेष्ट्याः परमुक्तमाग्रयणकं प्राक्पौर्णमासाद्यजेत ॥ ५९ ॥ ॥ नाश्नीयाद्ग्रहणे ग्रहे प्रकरतः
पूर्ववत्तु स्फुरवेर्यामानां ग्रहणे त्रयं चरात्रिनो ग्रस्तास्तगवेन्तुतौ ॥ दृष्ट्वा पुंसस्परे राश्नीभोजनम

तिथि॰ योरेकदातुरस्तमर्भकाः प्राङ्ग्नी धर्मे ह्यामतः प्रहरकोथोपुत्रवांश्चेद्दृष्टं ॥६०॥ हित्वा प्राक्प्रहरांश्च
ह्याश्चेपरतोवाद्यात्स नोपावसेदस्तेस्यात्तमयोरवेर्यदितदापूर्वस्यामं ग्रहात् ॥ त्यक्त्वाद्याद्रह
६ कालंतु क्षुब्लवान्कार्यंवरेदादिमेनिंद्यस्यात्समयेशानेयादितदारुध्येतदर्धवरेत् ॥६१॥ पुण्य
प्रोक्तमभोजनंग्रहदिनेपुत्रीतरेषांन्रणांतस्मात्पूर्वदिनत्रयेयवबालिनांपापापहारिस्मृतं ॥ ग्रासो
कस्य रवेर्विधोर्वशशिनः स्याब्जत्तं चूडामणिस्तत्रानंतफलंग्रहेयदिभवेद्दूर्जे प्रयागेवरः ॥६२॥
मार्गादौग्रहणेक्रमात्कुमतमाः स्युर्दीविकानर्मदातद्वत्सान्निहिताभिधावरुणाप्रोक्तासरस्वत्यथ
॥ भागाचंद्रपदात्परावपरतः स्यात्कौशिकीतापिकासिंधुर्गंडकिकाक्रमाच्चरारयुः पुण्याथस
र्वाः शुभाः ॥६३॥ गंगाद्याः सकलाग्रहेहेयफलदंस्नानादिकर्मग्रहेरात्रावप्यथपिव्यमवत्तुयाद
मेनत्स्नावेद्यां ॥ कालेयावतिशास्त्रतः सुविहितादृग्ज्ञानयोग्योपिवाप्रोक्तः पुण्यकरोग्रहेथविधि
फलोद्देशांतरस्थः सचेत् ॥६४॥ स्पर्शेस्नानंप्रमुक्तिरत्रमध्यसमयेहोमामराच्यैस्मृतंदानंस्यात्खलु ६
मुच्यमानसमयेस्नानंपुनस्त्वाप्लुतिः ॥ अन्नंपक्वमिहत्यजेत्सवसनंस्नानंस्मृतंसयस्थाशौचे श्री
पिवराधदर्शनकृतंस्नानादिकर्मस्मृतं ॥६५॥ ॥ज्येष्ठामित्रमघेश्चदेवहरिभत्राह्मभविष्णा

श्रीगणेशायनमः

स्तेचंद्रोर्कग्रहणंशुभावहंमतोन्यत्रोशुभंतत्रेतु ॥ क्ष्मापालोपिदधीतशांतिकमथस्याद्वेदृष्टो
जन्मभेनत्स्वदालिंग्योभयोश्चेतनुयाच्छांतिस्वहोरास्तत्र ॥६६॥ कार्यैर्दानैवस्त्रं त्रयोदशतिथिंप्रारभ्य
मांगल्यकंवर्ज्यंचंद्ररविग्रहेषुजगदुःकेचित्तुसंद्व्यहं ॥ द्वादश्यादिकमग्नितिथ्यवधिकंवेधंरवे
स्तु यहप्रारभ्यपक्षतिथिंतुतुर्व्यवधिकंखंडग्रहत्वतयोः ॥६७॥ प्राक्पक्षाद्दिनतयाग्रहदिनानिद्यं
नतूपाकृतावुत्सर्गजपहोमयज्ञकरणंविधेयमावश्यके ॥ वेदोपाकृतिरोषधिप्रजननेपक्षेसिते
श्रावणस्याहस्तभ्रतिनांग्रहाश्रमजुषांचाथोयजुःशाखिनां ॥६८॥ श्रावण्यांतुयहगातुकर्मस
मयंव्याप्नोतिसाचेन्नवान्नं ॥ कार्यातित्तिरिशाखिभिः परदिनेपूर्वेतरैर्याजुषैः ॥ सग्वेदीतनुया
दुपाकृतिमुजेविस्त्राद्यहेचेच्छ्रुतिः स्वीकार्येवपरात्रसामविदिनाहस्तेविदध्यात्क्रियां ॥६९॥
तद्वैधेपराविदएवविहितंकुर्याद्यथोपाकृतेः कालेस्तोग्रहसंक्रमौयदिनभोमासः स्थिता
पंचमी ॥ ग्राह्यावाजसनोयवकृवमुखैर्हस्तान्विताकेवलावान्याहस्तयुतातिथिर्भवतुवा

श्रीरामाय नमः

थास्याद्यदि श्रावणी ॥ ७ ॥ संक्रांत्यादियुता तदाखिलविधिः स्यात्सौघपद्यामयं शास्त्रस्ति
८ न्निरिरगारविनां ननभसः पंचम्यमीषां स्मृता ॥ आद्यावाद्यनुकल्पतोत्रविहिता बौधायनी
ये द्विजैः सर्वेषां स्युरसंभवे ऽस्य समया गौणास्त्वगव्योदिता ॥ ८ ॥ ओषध्यप्रभवादिना तु
घटते चेच्छ्रावणान्तक्रमो याद्यास्युः सितपंचमी कृतिकरा भाद्रे सितपर्वे वा ॥ ९ ॥ सर्वैरेव य
थास्वमस्य तु विधेः पूर्वाह्णकालः स्मृतो धोत्कर्मास्य च सामगान्यविदुषां कालस्य तद्दोभवे
८२ त् कर्वा पाकृतिमभ्यस्येच्छ्रुतिगणं पक्षद्वये थ क्रतीस्वस्व तन्त्र संप्रपठेत् सिते स्वानिग
मं कल्परहस्यानि च । पौषस्यां द्विधिभे थवा तदसिताष्टम्यां त्वरसृजनं पूर्वाह्णे थ भवे
दादि द्विजजनः श्रावण्युपाकर्मकृत् ॥ १० ॥ पौषाद्ये द्विसिते वरोद्दमथानेत्यौघपद्या
मुपाकर्माकारि तपः कृष्णे सितप्रतिपदि प्रोक्तं तदोत्सर्जनं ॥ कुर्याद्दिन उपक्रियाविधिदिने
बौधायनाद्यास्तु वा पौष्यां माघशुक्लपर्वणि जगुर्भाद्रे तु कात्यायनः ॥ ११ ॥ प्राह्णेत
खलु सामगास्तु तपनो सिंहस्थिते पुष्यभे कुर्वरन्यदि हस्तभाद्यथम तः पुष्यो ।

श्रास

भवेच्छ्राद्धके ऽत्सर्गतनुः पुनर्नभस्यपि तदा थोत्सर्जनोपाकृती प्रसवं च दधीत तेन तु भवेदाप्या
यनं छंदसा ॥ १२ ॥ मेषवृषसिंहवृश्चिकघटेष्वर्कस्य यः संक्रमः कन्यामीनधनुर्न्युक्षप
ऽशीत्यास्य तुलामेषयोः प्रोक्तं तद्विषुवं त्वयनमुदक्याम्याभिधं कर्कटे सर्वान्त्य शाविशेष
तः पुनरिमाः संक्रांतयः सप्तधा ॥ १३ ॥ मंदास्या द्विधिभेन्त्रदात्र्यगता मंदाकिनी रेवती । चि
त्रामित्रमृगध्रुवयाद्विकरयोः पुष्ये भवेद्ध्वांक्षिका ॥ स्यात्पूर्वात्रितये मघायमभयोर्घोरा
धनिष्ठापुनर्वस्वोर्विष्णु अनिलर्क्षयोः शतभिषास्त कामहेद्दर्यथ ॥ १४ ॥ ज्येष्ठाद्रोरगम्ह
लभेषु कथिता राक्षस्यथो मिश्रिता राधाकृत्तिकयोः क्रमेण घटिकास्त्वासां स्मृताः समसु ।
पुण्याख्यः स्त्रिव तुः शरर्षि वसवश्चैवं नवद्वादश प्राशस्त्यं खलु मुख्यमास्वथ तत्तभिः
८८ पुत्री नरैः स्वक्रमे ॥ १५ ॥ प्राग्वद्गोत्रितयेथ वोपवसनं कार्यं फलाकांक्षिभिर्यत्संक्रांति
पुयद्धिधेयमखिलं मूलोविलोक्यं बुधैः स्त्रिक्षेन वाद्यावसंक्रमस्य विहितानुष्ठान
योग्याः पुरो नाड्यः पंचदशोत्तषोडश रुभास्ता वत्य एवोत्तराः ॥ १६ ॥ यायाः संति

हिताभवंति घटिकाः पूर्वोत्तराः संक्रमेतास्ताः पुण्यतमा अथाद्यघटिका विलोः पदे कर्कटे ॥ प्रो
क्ताः पुण्यतमास्तथा दशोदशप्रागुत्तरा नाडिकाः श्रेष्ठास्युर्विषुवपरास्तु षडशीत्यास्य तेजषे
थादिमाः ॥ ८ ॥ त्रिंशत्कर्कटके पुरस्क्रमकरे ताएवं दिग्भिर्युताः पुण्याः स्युः परतोप्यथात्य
१८ घटिका पुण्यत्वमाभाषियत् ॥ तत्पुण्यातिशयप्रदर्शनपरं प्राक् त्वहरात्रौ त्तुलामेषे त्वाय
दितद्दिनोत्तरदलेन्यूनाहरात्रेतथा ॥ २ ॥ पुण्यं स्यात्परतो निशीथसमयात्संक्रान्ति भवेतांपर
स्यापाद्यं शुभमत्र नाडिषडशीत्यास्य त्वथोदिनिशः ॥ तत्रैतत्पंचकेभाद्दिनास घटि
काः पूर्वं हि पूर्वार्धोत्तुनेस्याता यद्दयपरादि घटिकाः पंचस्मृताः शोभनाः ॥ ८ ॥ प्राकुः
केचिदधो धरात्र समयात्पश्चात्संक्रांतिषु प्रस्तासन्नमहर्दलं शुभमिमाः सायोदयस्था
घटाः ॥ स्युः पुण्यतमा अथायनमथः पश्चाद्दिनिशार्द्धं तु वै यद्यासन्नमहस्तदर्धमथवा
पुण्यं निशीथे तु चेत् ॥ ९ ॥ जायेतायन वर्ज्ये तेहनि रविलौ संक्रांतिरर्वाग्गह स्तिथ्ये
केना निशीथगा यदि तिथिः शस्तं तदा प्राग्दिने ॥ अत्यार्द्धं यदि संक्रमस्य समयेभि
न्नातिथिः स्यात्परेह्न्याद्यं दलमुत्तमं स्मृतमथार्द्धं चेत्कुलीरो निशः ॥ ४ ॥

पुण्यं पूर्वमदर्भं विन्तु मकरायद्यर्द्धरात्रे परं पुण्यं प्राक्रमतोस्तगतु तपने स्याद्दाप्रदोष
स्पः तत्राहार्द्धतयेपि पुण्यमवदन्केचिन्निशा संक्रमे तूक्तासन्निवशा द्विशिष्टफ
लदा रात्रिर्निषिद्धे पुनः ॥ २ ॥ याचादे रपिकौ विदेरभिहिता प्रागर्द्धनाडी यतो
था र्कसंक्रमतादिने रविमितैः स्नानादिकालः स्मृत ॥ अंशाः षोडिकलाम
कोनुशरैर्दस्रर्यस्य गत्या कलाद्ध्यांशाद्रविताधिकादिरुदितः पुण्याब्दषष्ठ्य
हितः ॥ ८ ॥ नाड्योर्कस्य भसंक्रमात्परमथ ध्याकाः शुभाः षोडशो येंदोरेक घटी
त्रयोदशपलैर्युक्ता भराष्ट्याः क्रमे प्राग्पश्चैवशुभाः कुजस्यसपला नाड्योंतस्तथा
तस्योर्के घटिकाद्वयं मनुपलैर्युक्तं गिरां त्रीशत ॥ ८ ॥ नाड्यः स्युः पलसप्तकेन सहिताः
सार्धाश्च तस्वः कवेस्तत्कं सैकपलं चतुर्घटिकला संख्यास्तनाड्यस्तथा ॥ सौरेः सप्तप
लीयुता अथ निशि स्नानादिशस्तं ग्रहे संक्रांतिव्यतिपातजन्मसुतथा पुण्येतिहासश्रु

कौ॰ व्रतो॥ ८॥ गर्भाधानविवाहकाम्यविधिषु कुर्याप्रतिष्ठाव्रतेष्वाप्नेत्वेनिधनेचेदयममुत्रा
न्यत्राप्रशस्ता निशा॥ दर्शश्राद्धविधिं त्रिधांशितदिनांत्यांशे परा केच रश्मिसंपद्यकृभये
ध्करेषविरुद्धतः सर्वापराह्णः स्थितः॥ ९॥ दर्शोथ द्व्यहगो पराह्णकलवयुक् वेत्या
नदाद्यः क्षयोवृद्धौ तु प्रथमोक्लिब ह्व्यगणेग्र्योद्यः परोध्वर्युभिः॥ छंदोगस्तु यथेच्छम
१० तदुदितं साग्निर्निरग्निर्द्विजस्त्रीशूद्राः कुतपान्वितेवितनुयुर्दर्शं स्मृतं पार्वणं॥
१०॥ ह्येकेल्पं कुतपं समग्रमपि वा यो न्व्यस्ताविष्यते दर्शश्चेतु दिनद्वयेपि
कुतपं नान्वयस्तावादिमः॥ पल्वल्वं दिवसद्वयेपि कुतपं गच्छेत्तु दाक्ष्युत्त
रेयाद्योऽपिद्विसमत्वयोरितरथापूर्वेद्युर्यथाह द्वये॥ ११॥ आपीनेत्कुतप १०
स्य पार्श्वमदिनेतथा होममुख्नोष्टमाविज्ञेयः कुतपो रूणोदयपुजो श्रीस
दरस्त्रियो काम्यता॥ साङ्गेयापितृतर्पणादिविषये यांत्ये॥श्री

पितृदर्शस्तुलादानादौ पितृदेवतोषकृद्नाह्णरञ्जनादौपरः॥ १२॥ स्त्रीकार्येमि
थुनांगनाझषतुलामीनास्थितौकैत्वयंप्राग्विज्ञोखिलदैवकार्यविषयेप्राच्योन्यदा
त्वत्तरः॥ पौषादिद्विषुभाद्रकेषु वकुलाह्णम्यष्टकाख्यास्मृता मार्गेहम्यसितापि
केस्थिउदिताथैषां नवृम्योसिता॥ १३॥ मासानामुदिताः शुभा मुनिवरैरन्वष्ट
काख्याश्रेरभिसंपार्वणमासुमातृयजनं त्वन्वष्टकास्वादितः॥ पश्चात्पित्र्यमथा
ष्टपान्वितनुयाद्दध्याद्दिकान्वष्टकास्वबाश्राद्धमतोन्यदा स्वपतिभिः श्राद्धं सहासां
भवेत्॥ १४॥ शस्ताद्वादशपूर्णिमाः पितृयज्ञो तत्रापि पुण्या इमा मार्गश्रावण~~भाद्र~~
माघभाद्रपद्गास्तद्दक्षपातादयः॥ मांगल्येषु गृहप्रवेशहषभोत्सर्गप्रतिष्ठामखा
रम्भेष्वात्मजसंस्क्रियास्वयजेन्नांदीमुखाख्यान्पितॄन्॥ १५॥ गर्भाधानमुखक्रिया
सुतनयाद्योद्वाहकर्मावधिष्वभ्यर्च्य स्वपितॄन्पितामहपितुर्ज्यायान्सुतः पूजयेत्॥

काल. मातृणांप्रथमेब्दिकर्मदिवसेनुस्यात्पितृणामयंशुद्धश्राद्धविधिःपरेद्युविशेषेवन्माता
११ महानामथ ॥९८॥ पूर्वेद्युर्विहितेविधौतिवात्रयमिदंपूर्वोक्तसंध्याक्षयाःपश्चात्तत्तदसंभवेतुस
हवांबापूर्वकंस्यात्प्रगे ॥ ॥ भूतान्यासुतिथिष्ववश्यमसितेपक्षेपरेस्तंगते स्वरूपरम्या
दिषुवादिगा दषुचवाश्राद्धंयदित्वक्षमः ॥९९॥ एकत्राब्दियुगात्परपितृयजिंदर्शेपृथक्
नाचरेद्दर्शेनान्यदिनंविकल्पतइतिप्राक्कुर्बुधाःकवन ॥ याम्यस्यादयनस्यतंपितृ
यज्ञोतत्रापिसुप्तेहरौशस्तंमासचतुष्टयंतदधिकाभाद्रस्यपक्षोसितः ॥९८॥ पंचम्याःपरतस्त ११
ताधिकतमोप्यूर्ध्वंदशम्यास्ततोनगःसोपिमघान्वितःशुभतरोनिस्वस्तुशाकैरपि ॥ एक
त्राब्दिमहालयेपितृयजिंकुर्यात्समर्थस्तुचेत्तस्मिन्नस्तहमत्रषोडशदिनान्यभ्यर्हितानीति
यत् ॥९९॥ सोप्यंतिथिवृद्धितोधिकदिनेप्येतत्क्रियाप्राप्तयेभाद्रेपर्वसितंगृहीतुमथ
वादर्शात्परांपक्षतिं ॥ श्राद्धेत्वत्रमहालयेप्रतिदिनंनानेतिपक्षस्तदाकार्यंकर्मसमाप्ति
रन्वहमथश्राद्धक्रियैकैकान्वहं ॥१००॥ आद्यस्यांक्रियतेसमाप्तिदिवसेस्यात

दादक्षिणार्थैतत्त्वेवमहालयेरचितदासन्नात्तिथ्याःपुरा कार्यंकुत्रचिदक्षितत्र
तुनतेत्सामर्थ्यक्षावात्कृतंकस्मिंश्चित्तनुयाद्दिनेदिनकरोयावत्स्थितोवृश्चिके ॥१॥ दर्शेवा
त्रिवनमासितद्विरचयेद्ब्राह्मणाद्वैतुकृष्णत्रयोदश्यांपायसमाक्षिकाज्यबकुलैः श्राद्धेरशेषा
न्पितृन् आप्यर्वेदिहनैकवर्गयजनंमोहाद्विदध्यादिहपुत्राणामपिपार्वणंस्मृतमथश्रा
द्धंनोपिंडान्वितं ॥ अत्रैस्यादितिकेचिदाहुरपरेश्राद्धंसकामंतिथावस्मिन्नेतिनिषेधवा
क्यविषयंयुक्त्याव्यवस्थापयन् ॥ भूतादिग्रहशस्त्रविषगरकाग्न्युद्बंधतोयादिभिर्न
ष्टानांनखिदंष्ट्रिशृंग्यशनशनाध्यारोहलोहोपलैः ॥२॥ विद्युद्दुर्गनगाधिरोहणमुखैः
पापोपघातैर्नृणांप्रेतानामजराबतांचरयये छोद्धानिभूतेसिते ॥ श्राद्धेप्यत्रविशेष
तोथनतदान्येषांपितृणामिहश्राद्धंस्यादनए वेधमरणेवह्निप्रवेशात्कृते ॥ ॥ स्त्री
णांनेहयजिर्भर्तृधितुमरणेप्रायोपवेशेतथावेधेप्यातनुयाद्याजिंस्मृतिबलादत्राथ

फ्रा सापिंड्यतः पश्चाद्भूततिथिप्रयुक्तमिहयच्छ्राद्धंमृतानांभवेदेकोद्दिष्टकमेवतद्यदिकृतं
१२ तातस्यच्छूतेसिते ॥५॥ पक्षेन्यत्रदिनेतुपार्वणविधिंकुर्याद्यथोचेत्पितुस्तातेवातपितामहस्य
जनकेस्त्र्याद्येमृतेवाद्वयोः । एकोद्दिष्टमिहस्मृतंस्वनिःक्षयतत्रिषायुथाद्येतिपूर्वंपार्वणमत्र
मृतदिवसेतत्राद्यभिर्यद्दत्ता ॥६॥ तेषांसन्तुभिरागतेमृतदिनेन्यच्चस्वारतःपार्वणंवैकोद्दिष्टमु
तेकार्यममुतोनान्यद्भवेत्तत्रतः ॥ सिद्धेर्दृततनिमित्तकंयदिवतत्काम्यंतदास्यात्पृथक्नोवा
थीनमहालयस्थितचतुर्दश्यांकथंचिद्भवेत् ॥७॥ विप्रादेरपिसंभवाद्यदिततदाततत्पक्षमध्ये
नरोवर्ष्यंकुर्वविरद्विशस्त्रनिहतश्राद्धंवरेत्पार्वणं । शस्तंसंक्रमणेततोपिविषुवंश्राद्धे १२
यनंस्यात्ततःपातोजन्मभमथकाश्चविहितास्तद्धकगाद्याग्रहः ॥८॥ श्राद्धंकाम्य
मपीहनिसमुद्दिष्टंपिंडैर्विहीनंसवेन्नतत्रान्यनिमित्तकेपितृयज्ञोपिंडप्रहाणंस्मृ
तं ॥ दर्शेजन्मदिनेचबांधवमृतोमाघ्यांप्रशस्तंधनेविप्रेवामिलितेमघास्मरतिथौती

र्थेयहैः पीडने ॥९॥ कार्यंश्राद्धमवश्यमेषुगदितंदुःस्वप्नदृष्टौतथाश्राद्धेवाभिरुचाव
थोयदिगजच्छायानदापिस्मृतं सूर्येहस्तगतेत्रयोदशतिथिश्राद्धंमघास्वेगजच्छायोक्ता
करगोत्सूर्यशशिनोदर्शेतदासाथवा ॥१०॥ दर्शान्तेग्रहणेरवेर्यदिगजच्छायेतिसा
न्यास्मृताथार्द्रापित्र्यभरोहिणीषुगदितंश्राद्धंतथामस्यहं ॥ भद्रावैधृतिकृष्णपक्षान
नयोत्पत्त्यादिकेपूर्णिमास्वाश्विन्यादिककार्त्तिकोपारमितेकालेन्वहंचस्मृतं ॥११॥
योविहितिव्यतिपातयोरविदिनेयोगःसपद्माभिधःकुर्यात्तत्रविशेषतःपितृय
जिंभानोर्वकन्यास्थिते नव्याभेषनवोदकेनवगृहप्रच्छादनेकीर्त्तिताःश्राद्धेमीस
मयाअथोनिगदितंयद्युत्फलाकांक्षया ॥१२॥ अश्विन्यादिषुभेषुपक्षान्तिमुखास्मृ
तंतिथिषष्ठिनां वारेषर्कमुखेषुपितृयजनंवीक्ष्यानवंधेविलं । सार्पश्राद्धम
घाकरारविदिनेस्युश्चेत्तदापोषितः पुत्राधश्चविधिनासमर्चनपनंश्राद्धंचरेन्मध्य
मं पिंडप्राश्यसमापयेदथरवौसप्तम्यमैंदोकुजेस्याच्छ्राद्धंततिथिर्मगोकुजादि
१३

२।१

का नेवावेद्यतु धीमद्भवेत्॥ एतास्तु तिथयः शुभाः पितृयज्ञोपि च्यादि काचतुर्थिकाः स्मृता दीपावलि
यं कार्यस्तस्तस्मान्भोजपयोषयजेत्॥ श्राद्धे कूर्म यथान्य नो दिवि विशेषिता दिको रस्यो
१२ नितिं श्राद्धार्हाः समर्थाः स्मृताः अथ तिथिः श्राद्धेषु विनिर्णीय तैर्यस्मिन्नवे ऽह्नि पराह्ण
गातिथिः सो कालः स्मृतः तस्या वेणे व्याप्या स्तु घ हानापराह्ण समये न एव वा साम्य
दि॥१५॥ या सा या पूर्वदिने यो यहि तिथौ तु साम्येपरे थो तुल्यं ह गापरा ले
लेवयुग्मस्तादिके प्युत्तरा॥ को द्विविधि मनुष्ययज्ञ नम अपि के नादि के
प्रतारि वृद्धि मासि कं च य जो नंपूर्व एव तं॥१६॥ एकोद्दिष्टमुखे पुरके मे
तिथि ९६ ये नयः पूर्वे दृष्टवौ द्विविकी क्रियासमय यो व्याप्तादभावे खिकी
तिथि ९६ ये नयः पूर्वे ... कालयुगासौ व्याप्तादिमावापराभ नादियुगा
वा॰ शः॥ मा॥ एकोद्दिष्टे त्रिकालयु ... स्मृताः॥ १७॥ द्वितीयाउपवास हि कार्य समं
दिकर्मा तिथयः पूर्वा हि कार्याः कीर्तिताः शकौ निगादितौ दधेन तिथेः पूर्ववत् १२
वद्धलेस्तर्वापरा विहदधामत्त दिनां ... ततो वर्मनिस्त्वा नो विश्रम
त॥ एकोद्दिष्टविधिधर्मे तस्य निधनस्थाने तत्तो ... परयसं वयावधे दृशत्रयं स्यादिदं॥१८